

DEVICA MARIJA

»Totus Tuus« – Ves tvoj, o Marija!

Če smo gledali slike velikih potovanj papeža Janeza Pavla II., smo opazili tudi številne transparente, na katerih sta bili vidni dve latinski besedi: »Totus Tuus.« Če to dobesedno prevedemo, pomeni »Totus Tuus« isto kakor »popolnoma tvoj«. Bolje pa zadenemo pomen, če prevedemo bolj prosto: »Popolnoma sem tvoja last.«

Geslo »Totus Tuus« izvira od sv. Bonaventura, v krščansko pobožnost pa je prišlo šele s spisi sv. Ludvika Marije Grigniona Montfortskega. Karel Wojtyła ga je sprejel od tam. Ko ga je Pij XII. 4. 7. 1958 imenoval za pomožnega škofa nadškofije v Krakovu, je Wojtyła pod križ v svojem škofovskem grbu postavil razločno črko »M« kot začetnico besede »Marija« – in si je izbral za izrek v grbu »Totus Tuus«. Tega je obdržal tudi po svojem imenovanju za krakovskega nadškofa 8. 3. 1964. Tedaj je rekel: »Rad bi bil združen s Kristusom v duhovniški službi po njegovi Materi Mariji. Marijino mesto v odrešenjski zgodovini je malo poznano. Hočem ga vedno globlje razumeti in ga vključevati v svoje delo, kajti Marija ima edinstveno vlogo v odrešenjskem delu Jezusa Kristusa.« Neposredno po izvolitvi za Petrovega naslednika je v Sikstinski kapeli izjavil Karel Wojtyła 17. 10. 1978 v latinščini (zato množina!): »V tej uri se moramo, tako polni težav in strahu, obrniti samo na Devico Marijo, ki v Kristusovi skrivnosti vedno živi in sodeluje kot Mati. Obračamo se k njej v otroškem češčenju in ponavljamo besede: »Totus Tuus – Popolnoma sem Tvoja last« –, besede, ki smo jih pred 20 leti, na dan našega škofovskega posvečenja, zapisali v svoje srce in na svoj grb.«

Večinoma je pogled v otroško in mladostno dobo kakega človeka najboljša pot, če naj ga razumemo. Pri Karlu Wojtyłu je

mogoče pokazati na globoko češčenje Device Marije prav od njegovega zgodnjega otroštva. Podoba »Materne nenehne pomoči«, ki so jo častili v župnijski cerkvi njegovega rojstnega kraja Wadowice, je že zgodaj imela pomembno vlogo v njegovem življenju. Tam je imel navado moliti pred šolskim poukom skupaj s svojimi součenci. Že od otroštva je bil na poseben način povezan z Marijino božjo potjo Kalvarija Zebrzydowska, ki je od Wojtyłovega rojstnega mesta oddaljena le 12 km. Mnogokrat je s svojimi starši romal na Kalvarijo in je zaupal vse zadeve in skrbi svoje družine božji Materi. Leta 1929 je molil kot devetleten po smrti svoje matere pred Marijino milostno podobo; štiri leta za tem je tam objokoval skupaj s svojim očetom izgubo svojega brata Edvarda, ki si je kot zdravnik nakopal infekcijsko bolezen.

Čustva svoje mladosti je Karel izrazil v dveh pesnitvah, ki sta bili objavljeni šele v zadnjem času: »Nad tvojim belim grobom« in pa »Magnifikat«. V »Magnifikatu« slavi Boga in se mu zahvaljuje za lepoto sveta, za svojo mladost, za poezijo – in za trpljenje. Pesem »Nad tvojim belim grobom« pa je Wojtyła posvetil svoji zgodaj umrli materi. Tu opisuje cvetlice življenja, ki klijejo iz materinega groba, medtem ko se on, sin, z vso spoštljivostjo priklanja pred mrtvo materjo in se je spominja v molitvi. Iz verzov govori žalost nad izgubo svoje zemeljske matere, izgubo, ki pa je sina naučila globlje razumeti osebo in pomen nebeške Matere. Besede, ki jih je križani Jezus v smrtni uri govoril svojemu učencu Janezu: »Glej, tvoja mati!«, obrača pesnik Karel Wojtyła nase. V času svojega gimnazijskega študija je potoval s svojim očetom in z vsem župnijskim občestvom v Čenstohovo, kjer je svoje življenje posvetil Črni Mariji na Jasni Gori. Ko je prejel mašniško posvečenje, je dobilo njegovo češčenje božje Matere novih pobud in nove poglobitve. Tako rekoč na novo je odkril, kako je zdaj kot duhovnik na prav poseben način povezan z Marijo.

Kdor pregleda dosedanje delovanje Janeza Pavla II., kar se tiče njegove učiteljske službe, bo sicer našel mnoge nagovore o Mariji in številne molitve k njej za priprošnjo in pomoč, toda nobenega pravega doktrinalnega dokumenta posebej o Mariji in o marijanskem češčenju, kakršnega je npr. objavil njegov predhodnik Pavel

VI. (Cultus marialis). V obeh dosedanjih okrožnicah sedanjega papeža »Človekov Odrešenik« in »Bogat v usmiljenju« stoji Kristus v središču, medtem ko je malo povedanega o Mariji. To kaže, da je marijansko češčenje pri sedanjem papežu zares osredotočeno na Kristusa; tudi njegovo geslo v grbu (»Totus Tuus«) je kristološko, povezano s Kristusom, in ga je mogoče razumeti le v okviru odrešenjske zgodovine: Kakor je morala Marija svojega Sina najprej sprejeti, da ga je nato podarila človeštvu, tako mora kristjan najprej sprejeti božje življenje, sprejeti ga res vase, preden ga more podarjati naprej drugim ljudem. V tem tudi obstaja notranja povezava med obema prvima okrožnicama papeža Janeza Pavla II. Izrek »Totus Tuus« v njegovem grbu torej kaže na resnično krščansko duhovnost, na življenje, ki je zakoreninjeno globoko v Kristusu.

Na dan, ko je Karel Wojtyła nastopil službo krakovskega nadškofa, je dejal duhovnikom – nadaljujoč prej izraženo misel glede Marije: »Že dolgo časa sem prepričan, da je skrajno težavno razumeti Kristusovo skrivnost brez njegove Matere Marije. Zato najprej želim, da bi se sam v tem poglobil, da bi potem tudi vas uvajal v skrivnost odrešenja, in sicer po Mariji, da bomo tako vsi skupaj na zares odgovoren način izpolnjevali božje naročilo, naj gradimo skrivnostno Kristusovo telo, Cerkev, in naj postanemo pravi Jezusovi učenci.« Ko so na Poljskem leta 1966 obhajali tisočletnico, odkar so prvi Poljaki v lastni domovini prejeli krst, je Karel Wojtyła potem, ko so izmolili izpoved vere, zaklical pred vsemi škofi Poljske in pred 100.000 verniki: »Ti si Kristus, Sin živega Boga, ti si Kristus, Sin Marijin!«

Wojtyłov posebno priljubljen kraj romanj je bil že prej omenjena božja pot Kalvarija. Tja se je mnogokrat napotil, sam ali s svojimi duhovniki, da bi molil, da bi se udeležil križevega pota, da bi se v samoti znova poglobil v notranjem življenju, da bi se zahvalil za kako posebno dobroto, da bi maševal. Tjakaj je prišel tudi kot papež v času svojega potovanja na Poljsko. Ozirajoč se nazaj na svoje življenje, je dejal tedaj: »Vedno pogosteje sem prihajal semkaj sam, da bi, hodeč po ozkih potih Gospoda Jezusa in njegove Matere, premišljeval odrešenjske skrivnosti, povezane z njima, in bi

Kristusu po Marijinem posredovanju priporočal posebno težke in odgovorne zadeve v okviru svoje službe. Lahko rečem, da so skoraj vse te zadeve dozorele tukaj, ko sem se zatapljal v prisrčno molitev pred obličjem velikih skrivnosti vere, ki jih hrani v sebi ta romarski kraj Kalvarija.« (Povzeto po radijskem govoru Heinricha Segurja 3. maja 1981, ki je objavljen v *Osservatore Romano*, nemška izdaja, 22. maja 1981, str. 12.)

»Blažena Devica je bila skupaj z učlovečenjem božje Besede od vekomaj vnaprej določena za božjo Mater in je po sklepu božje previdnosti postala na tej zemlji vzvišena Mati božjega Odrešenika, na docela edinstven način velikodušna družica in ponižna Gospodova dekla. Ko je Kristusa spočela, rodila, hranila, ga v templju darovala Očetu in ko je trpela skupaj s svojim na križu umirajočem Sinom, je s pokorščino, vero, upanjem in gorečo ljubeznijo na popolnoma svojevrsten način sodelovala pri Odrešenikovem delu za obnovitev nadnaravnega življenja v dušah. S tem nam je postala mati v redu milosti. To Marijino materinstvo v redu milosti neprestano traja – od časa privolitve, ki jo je v svoji veri dala ob oznanjenju in jo je brez omahovanja ohranila pod križem, pa prav do večne dovršitve vseh izvoljenih.« (Dogmatična konstitucija o Cerkvi, 61–62)

Anton Strle, »Totus tuus«, v: CSS 16(1982)25. (Naj pripomnimo, da je papeževa okrožnica »Odrešenikova mati« izšla šele 25. marca 1987.)

»Odprite vrata Odrešeniku! – Zato pa odprite srca Mariji!«

Pismo papeža Janeza Pavla II. ob 1950-letnem spominu na izvršitev našega odrešenja se začne z vzklikom: »Odprite vrata Odrešeniku!« Iz skrivnosti odrešenja, ki je skrivnost nedoumljive božje ljubezni, Cerkev tudi sicer stalno živi.

Prav tukaj nam prihaja naproti Devica Marija. Ko je Karol Wojtyła nastopil službo krakovskega nadškofa, je dejal duhov-

nikom: »Že dolgo časa sem prepričan, da je skrajno težavno razumeti Kristusovo skrivnost brez njegove matere Marije. Zato najprej želim, da bi se sam v tem poglobil, da bi potem tudi vas uvajal v skrivnost odrešenja, in sicer po Mariji, da bomo tako vsi skupaj na zares odgovoren način izpolnjevali Božje naročilo, naj gradimo skrivnostno Kristusovo telo, Cerkev, in naj postanemo pravi Jezusovi učenci.«

Ne le duhovniki, marveč prav vsi kristjani smo poklicani k temu, da vedno bolj postanemo pravi Jezusovi učenci in vneti in uspešni sodelavci pri graditvi Kristusovega skrivnostnega telesa. Prav zaradi tega je tako potrebno, da se s svojim duhovnim pogledom stalno oziramo na Marijo in da dobivamo pomoč od Nje, ki je »s pokorščino, vero, upanjem in gorečo ljubeznijo na popolnoma edinstven način sodelovala pri Odrešenikovem delu.«

Gotovo ni slučajno, če je papež hotel, da se sveto leto 1983 začne prav 25. marca »na praznik, ko je večna Beseda v telesu Device Marije po moči Svetega Duha postala človek in tako privzela naše meso,« darovano na križu in nato poveličano v naše odrešenje. Prav ta dan je bil sv. Ludviku Montfortskemu posebno ljub. Zato pravi: (v Pp 243) »Tisti, ki so se po Mariji popolnoma podarili Kristusu, naj posebno častijo véliko skrivnost učlovečenja, ki jo praznujemo 25. marca in ki je prav v posebni zvezi s popolno predanostjo Mariji in po njej Kristusu. To pobožnost je namreč navdihnil Sveti Duh iz naslednjih razlogov:

1. Da bi častili in posnemali neizrekljivo odvisnost, katero je hotel sprejeti nase sam Sin Božji, namreč odvisnost od Marije. In sicer sprejeti to odvisnost zaradi slave Boga, svojega Očeta, in zaradi našega odrešenja. Ta odvisnost se posebno kaže v tej skrivnosti učlovečenja, ko Jezus Kristus živi tako rekoč ujet in brez moči pod srcem svoje čudovite Matere, od nje odvisen v vseh rečeh.

2. Da bi se zahvaljevali Bogu za brezprimerne milosti, ki jih je izkazal Mariji, zahvaljevali zlasti zaradi tega, ker jo je izbral za svojo najvrednejšo Mater, kar se je zgodilo v tej skrivnosti.

To sta tudi glavna namena naše popolne podaritve in posvetitve samega sebe Jezusu Kristusu in Mariji.«

Za tiste, ki so se po njegovem navodilu že posvetili, piše sv. Ludvik: »Vsaj enkrat na leto, na spominski dan te posvetitve, naj to posvetitev obnovijo, prej pa naj se tri tedne s posebnimi vajami pripravljajo.« Na bolj preprost način pa naj takšno posvetitev obnove vsak dan. Npr. z besedami: »*Po Marijinih rokah se vsega darujem Jezusu Kristusu, da bom potrpežljivo nosil svoj križ za njim vse dni življenja.*«

Ob klicu: »Odprite vrata Odrešeniku!« slišimo odmev: »Zato pa odprite srca Mariji!«

Anton Strle, Popolna podaritev. »Odprite vrata Odrešeniku! – Zato pa odprite srca Mariji!«, v: Srečanja 14(1983)45. Ponatis v: V Materini šoli 2/2015, str. 29.

Marija – vodnica k svobodi v brezmejnosti Boga

Človek je v zadnjem stoletju dosegel velikanski napredek v poznanju tehničnih sredstev in v moči razpolaganja s temi sredstvi – v tem naš čas presega vsako drugo dobo. A nekaj manjka: spoznanje in predstave o poslednjem cilju, za katerega naj človek smiselno vlaga ta sredstva. Ob koncu vseh svojih velikih dosežkov stoji človeštvo brez moči. Freud je nekoč dejal: »Jaz vam lahko vse razložim. Kaj pa je cilj in smisel v vsem tem, tega vam ne morem povedati.« Naša znanstveno-tehnična civilizacija grozi, da nam bo zrasla čez glavo. Spet nam jasneje prihaja v zavest človekova končnost in njegova poslednja onemoglost – posebno to izkušamo, ko gre za prizadevanje, kako bi zgradili pravičnejši družbeni red. Z novo razločnostjo nas prevzema spoznanje: Sami sebe ne moremo odrešiti, odrešenje nam more biti le podarjeno – podarjeno od Njega, »ki ima edini nesmrtnost in prebiva v nedostopni svetlobi« (1 Tim 6,16). To je na svoj način izrazil tudi eden najvplivnejših modernih filozofov, Martin Heidegger. Ob njegovi smrti je ob koncu maja 1976 znani časopis »Spiegel« objavil pogovor, v katerem

je Heidegger deset let prej (1966) izjavil: Človeštvo je danes v takšnem stanju in je zašlo v tako brezizhoden položaj, da tega ne more zares spremeniti niti filozofija niti pesništvo niti kakršnokoli drugo teoretično ali praktično človekovo početje; »samo Bog nas more rešiti – če to hoče«. Človek mora v ta namen spraviti skupaj le »pripravljeno pripravljenost«.

Prav na tej črti moramo zaslutiti, kako silno pomembno je obhajanje svetega leta odrešenja prav danes, ko gre za vprašanje: »biti – ne biti« človeštva. Križ, osvetljen s sijajem vstajenjskega jutra, nam glasno oznanja: Bog nas ne le more, marveč tudi hoče odrešiti. V Kristusu nam je izrekel svojo nepreklicno Besedo odrešenja. Zdaj je samo na nas (na vsakem človeku, v vsakem času, tudi našem), da svobodno odgovorimo s »pripravljeno pripravljenostjo« na vabilo neizrekljive ljubezni, ki nas hoče pritegniti v neizmerno bogastvo večno osrečujočega življenja troedinega Boga. – Odrešenje je tako rekoč ženitovanjska skrivnost, poroka med Bogom-Ženinom in človeštvom-nevesto. Res, »največje povišanje človeka«, kakor pravi papež! Vse naše življenje na zemlji, v katerem smo po veri, upanju in ljubezni v začetni in krhki obliki že deležni odrešenja, je v dramatični borbi zoper protibožje sile greha potovale nasproti popolni odrešenosti v brezmejni svobodi Boga samega. Ko bomo dospeli do Cilja – do Boga – ga bomo »gledali in ljubili, ljubili in hvalili – to bo konec brez konca« (sv. Avguštin).

»Povsod Boga, ljubljena Mati, mi hočemo povsod Boga!« To je pesem, ki je nastala v Franciji, in sicer povsem iz duha grignionske »popolne podaritve Kristusu po Mariji«. »Sveta Devica je sredstvo, po katerem je naš Gospod prišel k nam. Zato mora biti tudi za nas sredstvo, da pridemo k njemu. Saj Marija ni kakor druge stvari, da bi nas z navezovanjem bolj oddaljevala kakor pa približevala Bogu ... Nikoli ne moreš misliti na Marijo, ne da bi Marija namesto tebe mislila na Boga. Saj ga sploh ne moreš hvaliti in častiti, ne da bi tudi ona s teboj ne hvalila in častila Boga. Marija je namreč vsa v odnosu do Boga; zato jo po pravici imenujem ‚odnos‘ do Boga, ker obstoji vsa samo v odnosu do Boga. Marija je odmev Boga, ki ne pove in ne ponavlja nič drugega kakor le ‚Bog‘. Če rečeš ‚Marija,

reče ona ‚Bog‘. Sv. Elizabeta je Marijo hvalila in blagrovala, ker je verovala. Marija, zvesti odmev Boga, pa je zapela: Moja duša poveljuje Gospoda. Kar je storila Marija tedaj, to še vedno dela.« (Pp75; 225).

»*Povsod Boga, ljubljena Mati, mi hočemo povsod Boga!*« Zato (oprti na Božjo milost) hočemo, da bi se vsi ljudje svobodno odpirali za Ljubezen, ki edina resnično osvobaja in osrečuje – v polnosti in neminljivo.

Anton Strle, Popolna podaritev. Marija – vodnica k svobodi v brezmejnosti Boga, v: Srečanja 14(1983)173. Ponatis v: V Materini šoli 6/2015, str. 31–32.

»Po Mariji, z Marijo, v Mariji in za Marijo«

Tudi Slovenci poznamo Andréja Frossarda, in sicer po njegovi knjigi *Bog biva, srečal sem ga*, kjer poroča, kako je v nekaj minutah iz popolnega nevernega in v veri nepoučenega postal »katoliški, apostolski, rimski kristjan,« čeprav niti krščen ni bil v tistih dvajsetih letih svoje starosti. Poleg mnogih drugih knjig z versko vsebino je ta sloviti francoski časnikar-konvertit leta 1982 objavil knjigo *Ne bojte se* (*N'ayez pas peur*, Laffont, Pariz, 323 str.), ki vsebuje pogovore s papežem Janezom Pavlom II.

Janez Pavel II. tukaj tudi pripoveduje, kako veliko dolguje prav branju knjige sv. Ludvika Grigniona Montfortskega *Popolna podaritev Jezusu Kristusu po Mariji* (v izvirniku *Razprava o pravi pobožnosti*) in kako močno je ta knjiga zaznamovala njegovo življenje. Dobesedno izjavlja papež: »Prej sem bil glede pobožnosti do Marije bolj zadržan; bal sem se namreč, da marijanska pobožnost zakriva Kristusa, namesto da bi mu dajala prvo mesto. V luči nauka, ki ga razvija Grignion Montfortski, pa sem jasno uvidel, da je resnica čisto drugačna. Naš notranji odnos do Matere Božje organsko poteka iz naše povezanosti s Kristusovo skrivnostjo. Sveta Devica Marija se bolj in bolj razkrije ravno tistemu, ki napreduje v razumevanju skrivnosti Jezusa Kristusa, učlovečene Božje Besede,

in obenem v razumevanju skrivnosti troedinega Boga, v kateri ima skrivnost odrešenja svoje korenine in svoj cilj. Reči moremo celo, da človeku, ki si prizadeva, da bi spoznal in ljubil Kristusa, le-ta sam pokaže na svojo Mater, kakor je to storil na Kalvariji za svojega učenca Janeza. Vsakomur izmed nas pravi Gospod o Marji: ‚Glej, tvoj sin!‘, ‚Popolna pobožnost‘ do Marije raste z našim poznanjem Kristusa in z našo zaupljivo predanostjo njegovi osebi. Še več, ta ‚popolna pobožnost‘ do Marije je nujno potrebna tistemu, ki se hoče brez pridržkov darovati Kristusu in delu odrešenja.«

Pobožnost sedanjega papeža do Marije je torej izrazito usmerjena na Kristusa kot na svoj cilj in središče. Tako je tudi pri sv. Ludviku Montfortskem, na katerega se papež opira. »Po Mariji je prišel Jezus na svet in po Mariji naj tudi kraljuje svetu.« Tako začčenja sv. Ludvik svojo znamenito knjigo *Popolna podaritev*.

Nekoliko naprej poudarja: »Ne verjamem, da bi mogel kdo dospeti do tesnega zedinjenja z našim Gospodom in do popolne zvestobe Svetemu Duhu brez zelo velike povezave s presveto Devico in brez njene velike pomoči« (Pp 43).

Po Mariji: Marijo naj sprejemamo za svojo srédnico pri vseh naših odnosih do Kristusa in po njem do Boga. Predvsem pa naj bomo v vseh rečeh poslušni Mariji in naj se damo voditi njenemu duhu, kar pomeni isto, kakor ravnati se po navodilih Svetega Duha; saj se Marija nikdar ni prepuščala svojemu lastnemu duhu, marveč samo Božjemu Duhu, ki je na poseben način prišel nad njo pri oznanjenju in nato spet na binkošti.

Z Marijo: Svojo življenjsko pot naj vedno hodimo v družbi z Marijo, kakor da bi bila vedno poleg nas, v naši bližini. In vedno znova naj se oziramo nanjo kot na tisti »popolni vzor vsake kreposti in popolnosti, ki nam ga je Sveti Duh podaril v zgolj ustvarjenem bitju, da ga po svojih slabotnih močeh posnemamo« (Pp 260). Sprašujemo naj se: »Kako bi to storila Marija na mojem mestu?«

V Mariji: Posnemamo naj Jezusa, ki je največji del svojega življenja na zemlji tudi po zunanje prebil v tesni povezanosti z Marijo, medtem ko je po notranje sploh vedno ostal v Marijinem »območju«, tako rekoč potopljen v »ozračje« Marijine navzočnosti, v »vonju« njenih

kreposti, predvsem njene popolne pripravljenosti za Boga. »Kdor prebiva z duhom v presveti Devici, nikoli ne stori znatnejšega greha« (Pp 264) in more ostati v najvišji meri poslušen svetemu Duhu.

Za Marijo: Na Marijo naj bi kot na bližnji cilj naravnali vse, da bi bilo tem učinkoviteje usmerjeno na poslednji cilj, ki je Kristus in Bog sam, v katerem edinem more človek doseči svojo popolno dovršitev in neminljivo srečo (prim. Pp 125).

Sv. Ludvik Montfortski napoveduje, da se bodo tisti, ki bodo zares v čim večji meri vse delali »po Mariji, z Marijo in v Mariji,« lotevali velikih reči; oprti na »močno Ženo«, o kateri je že od začetka povedano, da bo strla glavo »stari kači, ki se imenuje hudič in satan, ki zapeljuje ves svet« (Raz 12,9), jih bodo tudi uresničevali in kar največ prispevali k temu, da bo kljub velikanskim oviram z močjo prišlo Kristusovo in Božje kraljestvo, »kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru«.

Anton Strle, Popolna podaritev. »Po Mariji, z Marijo, v Mariji in za Marijo«, v: Srečanja 15(1984)11-12. Ponatis v: V Materini šoli 7-8/2015, str. 29-30.

Dejanje izredne pomembnosti

Slovenski škofje so 21. januarja 1992 sklenili, da po mednarodnem priznanju Republike Slovenije posvetijo slovenski narod Mariji. Skupno dejanje posvetitve naj bi bilo za vse Slovence na slovesni praznik Marijinega vnebovzvetja, 15. avgusta letos.

»Zgodovina slovenskega naroda,« tako utemeljujejo škofje to svojo odločitev, »z vsemi sončnimi in senčnimi stranmi je hkrati zgodovina slovenske vernosti. V njej je imela posebno vlogo božja in naša Mati Marija. Versko življenje je cvetelo takrat, ko je bila razširjena živa in zdrava pobožnost do božje Matere. Kadar te ni bilo, je med našimi predniki plahnela in ginila tudi vernost. V najhujših stiskah nam je ohranila vero in ljubezen, da smo mogli obstati do današnjih dni. Prek vseh oblik življenja od naseljevanja do danes nam je kazala pot k svojemu Sinu.

Ko smo s samostojno državo Slovenci obrnili povsem novo stran v zgodovini našega naroda in s tem tudi naše vernosti, si želimo, da bi Marija še močnejše stopila v to zgodovino, da bi ljudje trdneje in polneje hodili po poti tiste modrosti, ki jo je odprl in jo vedno znova odpira Jezus, učlovečena modrost. Zato je primerno, da se v tem pomembnem trenutku svoje zgodovine izročimo Marijini materinski ljubezni, da se ji posvetimo.«

Ko potem škofje pokažejo, kako globoko je takšna posvetitev Mariji utemeljena v zgodovini odrešenja z njenim viškom in središčem v učlovečenju, življenju ter smrti in vstajenju našega božjega Sina, nadaljujejo:

»Posvetitev in izročitev našega naroda Mariji je izraz našega priznanja za vse, kar je storila in še dela za naš narod. Posvetiti se Mariji pomeni priznati njeno poslanstvo v zgodovini našega naroda. Kdor pozorno presoja vsa dogajanja naše pretekle zgodovine in kdor danes v luči vere gleda in spremlja življenje naših ljudi, bo ugotovil, da čuva nad našim narodom njena materinska ljubezen.

S posvetitvijo se izročamo v varstvo nebeški Materi. Samostojnost Slovenije z mednarodnim priznanjem je zgodovinski dogodek, ki nas opozarja in spominja na dejstvo, da zgodovino vodi Bog, da se zgodovina odrešenja nadaljuje, da smo v to odrešenjsko zgodovino vključeni tudi mi in naš narod, da se je Cerkev ukoreninila tudi v našem narodu, da je bil slovenski narod krščen in je sprejel krščanstvo ...«

»Naša posvetitev Materi božji se v tem trenutku vraščanja v Evropo popolnoma ujema in sklada s sklepi škofovske sinode o Evropi (ki je bila v Rimu 1991). Vsa Evropa se danes odloča za svojo novo prihodnost in stoji pred izzivom za novo in ponovno odločitev za Boga ter za ponovno srečanje z osebo Jezusa Kristusa in njegovim naukom. Želimo se vrniti v Evropo sv. Benedikta, ki je, po besedah Pavla VI., prinesel Evropi križ (krščanstvo), knjigo (kulturo) in plug (gospodarski napredek). Želimo se vrniti v Evropo svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta našemu narodu prinesla krst in abecedo, vero in književnost. S tem sta mu zagotovila prihodnost in napredek. Naš narod je bil krščen. Tega

dejstva ne moremo več odmisлити, krst nas je uvrstil med kulturne narode Evrope.

Naša izročitev Materi božji pomeni po Mariji izročitev Bogu in Jezusu Kristusu. Ponovno izbiramo in sprejemamo krst Jezusa Kristusa, našega Odrešenika. Posvetitev je torej naš veliki povratak in vrnitev domov k Materi. S posvetitvijo se naš narod po žalostnih in bridkih preizkušnjah odpadov, odklonov, izgubljenosti in ateizma ponovno in znova vrača k Bogu in h Kristusu.«

To je in naj bi bila po zamisli naših škofov notranja vsebina posvetitve slovenskega naroda Mariji na praznik njenega vnebovzetja, ko dvigamo oči svojega duha k Mariji v nebeški slavi kot znamenju trdnega upanja in tolažbe potujočemu božjemu ljudstvu.

Kako izredno velik pomen more imeti dejanje posvetitve Materi božji, glede tega bi bilo mogoče navesti množico dokazov in pričevanj iz preteklosti cerkvene in tudi svetne zgodovine, ne izvzemši slovensko. Leta 1854 je božji služabnik škof A. M. Slomšek zapisal v pastirskem pismu: »Kolikor bo med nami napredovalo Mariji izkazano češčenje, toliko bolj bo rasla moč Marijine priprošnje za vsakega kristjana posebej in za vesoljno krščanstvo sploh, ki posebno v sedanjih nevarnostih potrebuje Marijinega varstva, da bi se ljudstvo ne pogreznilo v prepad nevere in krivoverstva.«

Leta 1900 pa je škof A. B. Jeglič nekako ob začetku svoje nadpastirske službe zapisal pri duhovnih vajah: »Vse bom delal z Marijo, zaradi Marije, v njej in po njej; Srce Marijino naj stopi na mesto mojega srca in vse moje življenje naj bo tako, kakor bi izviralo iz Marijinega Srca, kakor bi Marija delovala; v vsem hočem biti odvisen od moje Matere Marije.« Iz tega duha posvetitve Mariji je Jeglič predvsem s širjenjem Marijinih družb in marijanske pobožnosti (in v zvezi s tem evharističnega življenja) »prebudil ogromne energije v slovenskem narodu« (J. Jagodic).

Bog daj, da bi tudi posvetitev 15. avgusta 1992 prebudila enako in še bolj »ogromne energije« v časni in večni blagor slovenskega naroda.

Telo in nebeško veličastvo

Marijino vnebovzetje ... Kar je tukaj povedanega, je pritrnitev telesu in s tem pritrnitev zemlji, pritrnitev materiji in pritrnitev prihodnosti vsega tega. Navidezno telesu sovražna Cerkev je s to versko resnico zapela himno telesu in postavila telo v zvezo z nečim božjim. Kajti odnos med telesom in nebese, ki je tukaj vzpostavljen, ne pomeni nič drugega kakor naglašeno pritrnitev telesu: Telo ni le truplo, temveč ima opraviti z »nebese«, tj. z Bogom. Morda je v tem obrazcu preskočena vmesna stopnja ali je ta stopnja kot nekaj po sebi umevnega predpostavljena, se pravi stopnja, za katero gre v najvišji meri: Telo ima opraviti z nebese, ker ima opraviti s človeškostjo človeka. Ker neposredno spada v človeškost samo in ima deležnost pri dostojanstvu človeškosti.

To pa je povedek največje aktualnosti: Odkritje telesa grozi danes v velikem obsegu s tem, da se preobrne v njegovo razčlovečenje, v dehumanizacijo telesa. Da bi telo mogli praviloma, neovirano vzeti v posest, ga izločajo iz območja npravne odgovornosti in napravljajo za golo reč, ki jo je mogoče uporabljati ločeno od pravih človeških obveznosti in odnosov. Telo je napravljeno za truplo; nov dualizem se bliža, dualizem, katerega uničujoče učinke že v veliki meri doživljamo.

Toda ugotoviti moramo: Le kjer bo človeškost obstala v svoji neprikrajšani celoti, se ji odpira prihodnost. Le tam, kjer sprejemajo telo v njegovem humanem (človečnostnem) dostojanstvu, ostane tudi duh human; le kjer humano gledajo s stališča božje obljube, ostane telo v svoji časti.

Zato je resnično zakoreninjenje božje dejavnosti prav v telesnost brez spiritualističnega modrijanstva nekaj tako važnega: začeniš z Gospodovim rojstvom iz Device pa do Gospodovega vstajenja in prav do tega, da je božji »da« prek Sina mogel v »da« tistih, ki so prvi verovali, spet doseči telo. In tako se strnejo sedaj vse besede verske resnice v enoto: najprej »nebese« in telo, zdaj pa tudi Marija in veličastvo in telo in nebese. Marija, to ime napravlja, da je celota

nekaj konkretnega – nekaj konkretnega v ženi, ki je na zunaj zelo preprosta, ki sama sebe označuje kot navadno služkinjo – deklo (Lk 1, 48). Ne bi smeli pozabljati, da se veličastvo začne prav tukaj. Tu ni poveljučana neka kraljica, marveč preprosta dekla. Prihodnost ni obljubljena moči, temveč veri. Verovati Bogu, ki nizke povišuje in mogočne meče s prestola, Bogu, ki je postal meso in je meso obudil – to je zemeljska zahteva in nebeška obljuba, hkratnost pravičnosti in milosti, na katero hoče živo spomniti praznik 15. avgusta.

Anton Strle, Telo in nebeško veličastvo (povzel iz J. Ratzinger, Die Hoffnung des Senfkorns, 26–28), v: CSS 11(1977)122.

Z Marijo v radosti, v bridkosti in v slavi. Premišljevanja ob rožnem vencu

Pred seboj imamo delo, ki smo ga res lahko veseli. Ne le da govori o nečem, kar nam je danes še posebno krvavo potrebno: o molitvi, in sicer premišljevalni, notranji; marveč govori o tem izvrstno – o skoraj vseh premišljevanjih je treba uporabiti to besedo. Samo eno veliko napako ima knjiga: da bo premalo prišla v roke naših družin (menim, da bi takšno ali podobno knjigo morala izdati kot redno knjigo Mohorjeva družba, pa bi izredno veliko storila za resnično poglobitev evangeljsko-krščanskega življenja naših družin, ki bolehajo predvsem zaradi pomanjkanja molitve; naj mi bo oproščeno, da mislim tako »starokopitno« – saj ne morem verjeti, da more biti drevo brez zdravih korenin, segajočih v pognojeno zemljo, sploh rodovitno).

Delo je napisal strokovnjak za duhovno teologijo, profesor asketike na innsbruški univerzi. Kdor je prebiral članke p. Dominika Thalhammerja (rojen je bil 1902 v naših Domžalah) v »Der grosse Entschluss« (Velika odločitev) ali pa katero od njegovih duhovnih knjig, ta že vnaprej pričakuje, da bo visoko kvalitetna tudi knjiga o rožnem vencu, ki jo je iz nemščine prevedel D. N., isti kakor Daniel-Ropsovega »Jezusa v svojem času«. Ko začne pozorno brati

Thalhammerjeva razmišljanja ob »evangeliju po Mariji« (tako nekateri imenujejo rožni venec), lahko kmalu ugotovi, da se ni zmotil.

Prevajalec je hotel prvotno dati knjigi naslov »Kraljica venca rožnega«. Ko sem mu izrazil pomisleke, češ da bo tak naslov odbijal izobražence, mi je zatrdil: »Rad bi storil nekaj za razširitev molitve rožnega venca, brez katere bomo kljub vsemu govorjenju o pokoncilski prenovi vedno bolj hirali in končno izhirali. Ne gre mi ravno za izobražence, zlasti ne za tiste, ki se že ob besedi rožni venec posmihajo, čeprav se imajo za dobre katoličane. Gre mi za preproste, ponižne, ki jim Jezus pripisuje posebno vlogo v božjem kraljestvu.« In vendar so pričujoča premišljevanja takšna, da bodo lahko zadovoljila tudi kristjane z najvišjo izobrazbo, če so si le ohranili kaj čuta za tisto smer življenja, ki nam jo odpira Jezus v evangeliju.

Premišljevanja bodo zelo prav prišla celo tistim, ki trenutno mislijo, da zanje molitev rožnega venca ni (saj je mogoče, da kdo za nekaj časa zares to misli, čeprav drugače to obliko molitve odobrava). Opraviti imamo tu z zdravo, krepko duhovnostjo, ki prav nič noče prikrajševati božje besede, odvzemajoč ji njeno zahtevnost in s tem učinkovitost. Avtor ni med tistimi, ki bi radi spraznili nauk o križu (prim. 1 Kor 1,18sl) ali pa ga popačili v neko odtujevanje preprosti vsakdanji resničnosti. Pri 4. skrivnosti veselega dela rožnega venca npr. piše: »Iz tisoč majhnih žrtev vsakdanjega življenja raste moč za žrtev zadnjega popolnega darovanja. Vendar ni vedno tako, da bi zahteval Gospod od svojih kaj izrednega za krono življenja. Često je njihova velika žrtev samo v zvestobi tisočerim malim žrtvam dneva in ure, v kateri vztrajajo do konca. Gospod namreč poda vsakemu svojih otrok kelih trpljenja, ki je primeren njegovi moči in milosti. Od nikogar ne zahteva več kot more nositi. Dovolj je pobožnih ljudi, ki se opajajo z umišljenim junaštvom v trpljenju, pri tem pa spregledajo žrtve, ki jim jih nalaga dan, dolžnost in sožitje z ljudmi njihove okolice. Menijo, da so že daleč, ker imajo glavo polno velikih idej in srce polno brezplodnih želja, njihovo navdušenje pa ne preстане preizkušnje vsakdanjega življenja ...« (str. 68sl.). Drugje pravi: »Dejansko odtegne Jezus svojo notranjo bližino vsem, ki so mu bili, čeprav v majhnih stvareh, namenoma

nezvesti ali ki v svojem življenju nočejo prelomiti z nerednostmi iz navade. Prav tako se umakne tudi vsakemu, ki svojo zunanjo dejavnost razvija preveč v škodo notranjega življenja in molitve. Nagnjenje do kritiziranja in iskanje novic, nečimrni lov za uspehom, iskanje osebne zadovoljitve v božji službi in stalno samovšečno ali samomučilno razglabljanje o vsem, kar smo storili ali trpeli za Gospoda – duševna korenina je vedno ista – vse to more pregnati občutek božje pričujočnosti v duši ... « (isti, 72sl.).

Težko, če je katera knjiga o rožnem vencu tako lepa in tako prava za naš čas napisana. Zelo nam je bilo takšno delo potrebno. Naj bi bilo poskrbljeno, da bi ta premišljevanja dobilo čim več ljudi v roke. Pisana so globoko, toplo, živo, mnogokje z močnim pesniškim čutom, a vendarle preprosto, brez odbijajočega učenjaštva, čeprav povsod zasledimo, da jo je pisal strokovnjak v duhovni teologiji, obenem pa človek, ki pozna naš čas in njegove stiske. Ob koncu omenja bistveno stisko: »Tolikerim našim sodobnikom je postalo človeško življenje kakor ječa brez oken. Ne poznajo Njega, ki jih je postavil v to življenje, in prav tako ne vedo za pot, ki bi jih rešila iz tega položaja ... Tu je resnica o Marijinem vnebovzetju kakor daljni glas zvona, ki doni v brezizhodnost modernega življenja in mišljenja, kakor vrata, ki so se odprla v svobodo.«

Anton Strle, Thalhammer D., Z Marijo v radosti, v bridkosti in v slavi, v: CSS 6(1972)227.

